

Ömer EKMEKÇİ

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Esra YİĞİT

Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

BİREYSEL İŞ HUKUKU

İÇİNDEKİLER

ALTINCI BASIYA ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII

BİRİNCİ BÖLÜM BİREYSEL İŞ HUKUKUNA GİRİŞ

§ 1. İŞ HUKUKUNDAKİ KURALLARIN HUKUKİ NİTELİĞİ ...	1
I. Genel Olarak.....	1
II. Emredici Kurallar.....	1
III. Tamamlayıcı Kurallar	3
IV. Ancak Toplu İş Sözleşmesiyle İşçi Aleyhine Aksi Kararlaştırılabilir Kurallar.....	4
§ 2. 4857 SAYILI İŞ KANUNU'NUN KAPSAMI.....	5
I. Genel Olarak.....	5
II. Türk Borçlar Kanunu ve İş Kanunları İlişkisi	5
III. İş Kanunu'nun Kapsamının Dışında Kalan İşler, İşyerleri, Kişiler ve İstisnalar	6
1. Deniz taşıma işleri.....	6
2. Hava taşıma işleri	7
3. Tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerleri.....	8
4. Tarımla ilgili yapı işleri	9
5. Evlerde hısımlar arasında yapılan el sanatları işleri	9

6. Ev hizmetleri.....	9
7. Çıraklar.....	10
8. Sporcular	10
9. Rehabilité edilenler.....	17
10. Esnaf ve sanatkâr işyerleri	17
11. Basın İş Kanunu kapsamına giren gazeteciler	19
12. Konut kapıcılarının durumu.....	21

İKİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR

§ 3. İŞ SÖZLEŞMESİ.....	25
I. İş Sözleşmesinin Tanımı ve Unsurları	25
1. Tanımı.....	25
2. Unsurları.....	25
a. Bir işin görülmesi	25
b. İşin ancak ücret karşılığında görülmesi	26
c. İşin bağımlı olarak görülmesi.....	27
d. Ücret ve bağımlılık unsuru çerçevesinde iş sözleşmesinin diğer sözleşmelerle mukayesesi.....	33
aa. İş sözleşmesi - eser sözleşmesi	34
bb. İş sözleşmesi - vekalet sözleşmesi	35
II. İş Sözleşmesinin Tarafları.....	36
1. İşçi tarafı.....	36
2. İşveren tarafı.....	38
a. Kavram.....	38
b. İşverenin belirlenmesinde tüzel kişilik perdesinin aralanması, birlikte istihdam ve organik bağ ölçütleri	39
3. Çırak ve stajyer kavramları.....	51
a. Genel olarak.....	51

---

	b. Aday çıracak ve çıracak	51
	c. Stajyer.....	52
	d. Çıracak ve stajyere ödenecek ücret.....	53
III.	İş Sözleşmesinin Özellikleri	54
	1. Karşılıklı borç doğurması.....	54
	2. Sürekli borç ilişkisi kurması.....	55
	3. Özel hukuk sözleşmesi olması	55
	4. İşçinin kişiliğine bağlı bir ilişki kurması	55
	5. En az bir tarafının gerçek kişi olması.....	55
IV.	İş Sözleşmesinin Şekli	56
	1. Şekil serbestisi	56
	2. Yazılı şeklin sözleşmenin türünün belirlenmesi için aranması	57
	3. Yazılı şekilde yapılması gereken sözleşmeler ve hükümler	57
	4. İş sözleşmesinin yazılı yapılmadığı hallerde işçiye yazılı belge verilmesi.....	58
V.	İş Sözleşmesinin Türleri	58
	1. Belirsiz süreli-belirli süreli iş sözleşmeleri.....	58
	a. Tanım	58
	b. Koşulları	60
	aa. Yazılı olması.....	60
	bb. Sözleşmede sürenin belirlenmesi	61
	aaa. Sürenin somut olarak belirlenmesi	61
	bbb. İşin niteliğine veya amaca göre belirleme...62	
	ccc. Sürelendirme imkanı veren objektif nedenler	63
	ddd. Objektif neden yokluğu nedeniyle sözleşmenin belirsiz süreli sayılmasının işçinin aleyhine olması	65
	cc. Zincirleme iş sözleşmeleri	67
	dd. Kanun gereği zincirleme yapılabilen iş sözleşmeleri.....	69

c. Belirli-belirsiz süreli iş sözleşmesi ayrımının sınırları.....	72
2. Tam süreli-kısmi süreli iş sözleşmeleri.....	73
a. Klasik kısmi süreli iş sözleşmeleri	73
b. Çağrı üzerine çalışma esasına dayalı kısmi süreli iş sözleşmesi.....	74
aa. Tanım.....	74
bb. Çağrı üzerine çalışmada süreler.....	75
aaa. İşçinin toplam çalışma süresinin kararlaştırılması	75
bbb. İşçinin çağrı süresinin kararlaştırılması	75
ccc. İşçinin çağrıldığı gündeki çalışma süresinin kararlaştırılması	76
cc. Çağrı üzerine çalışma süresinin aşılması	76
c. Ayrım yasağı ve orantılı ödeme.....	76
VI. Takım Sözleşmesi ve Takım Sözleşmesiyle Oluşturulan İş Sözleşmeleri.....	77
VII. İş Sözleşmesinde Deneme Süresi Kararlaştırılması.....	78
1. Tanımı.....	78
2. Deneme süresinin açıkça kararlaştırılması	79
3. Deneme süresinin uzunluğu.....	80
4. İş sözleşmesinin türünün önemli olmaması	82
5. Aralı çalışmalarda deneme süresi kararlaştırılması	82
6. İşyerinin devri halinde deneme süresi	83
7. Deneme süresi kararlaştırılmasının sonuçları.....	84
a. Deneme süresinde tarafların karşılıklı hak ve borçları ile iş sözleşmesinin feshi.....	84
b. Deneme süresinin işçinin kıdemine dahil olması	85
c. Deneme süresinin ceza koşulu ve eğitim giderlerinin istenmesi ile ilişkisi.....	86
VIII. İşyeri Dışından Çalışmaya İlişkin Atipik Çalışma Türleri ..	87
1. Evde hizmet sözleşmesi.....	87
a. Genel olarak.....	87

b.	Evde hizmet sözleşmesinde çalışma koşullarının bildirilmesi.....	87
c.	Evde hizmet sözleşmesinde işçinin borçları.....	88
d.	Evde hizmet sözleşmesinde malzeme ve iş araçları ..	88
e.	Evde hizmet sözleşmesinde işverenin borçları.....	88
f.	Evde hizmet sözleşmesinin sona ermesi	89
2.	Uzaktan çalışma.....	89
a.	Tanımı.....	89
b.	Uzaktan çalışmaya ilişkin iş sözleşmesi	89
c.	Uzaktan çalışmada çalışma ortamının düzenlenmesi, malzeme ve iş araçlarının temini	90
d.	Uzaktan çalışmanın yapılamayacağı işler.....	90
e.	Uzaktan çalışmaya geçiş	91
f.	Uzaktan çalışmada verilerin korunması	91
g.	Uzaktan çalışmada iş sağlığı ve güvenliği.....	92
§ 4.	İŞVEREN VEKİLİ	93
I.	Tanımı.....	93
II.	UNSURLARI.....	93
1.	İşveren adına hareket etmek	93
2.	Yönetim görevine sahip olmak.....	93
III.	HÜKÜMLERİ.....	94
1.	İşveren ile işveren vekili arasındaki ilişki	94
2.	İşveren vekilinin işlem ve eylemlerinin sonuçları	94
a.	Hukuki sorumluluk yönünden.....	94
b.	Cezai sorumluluk yönünden.....	95
aa.	İdari para cezalarından sorumluluk.....	95
bb.	Suç oluşturan fiillerden sorumluluk	96
IV.	Diğer Kanunlardaki İşveren Vekili Tanımları	96
§ 5.	İŞYERİ KAVRAMI.....	98
I.	Tanımı.....	98
II.	Kapsamı.....	99

1. Asıl işyeri.....	99
2. İşyerine bağlı yerler.....	99
a. Nitelik yönünden bağlılık.....	101
b. Yönetim yönünden bağlılık.....	101
3. Eklentiler.....	104
4. Araçlar.....	104
§ 6. ÇALIŞMA KOŞULLARI KAVRAMI VE ÇALIŞMA KOŞULLARINDA DEĞİŞİKLİK.....	105
I. Çalışma Koşulu ve İşyeri Uygulaması.....	105
II. Çalışma Koşullarında Esaslı Değişiklik.....	107
1. Esaslı değişiklik kavramı.....	107
2. Çalışma koşullarında esaslı değişiklik için uyulması gereken usul.....	116
a. Değişiklik teklifinin işçiye yazılı olarak bildirilmesi.....	116
b. İşçiye süre tanınması ve yazılı olarak kabul.....	117
c. Esaslı değişiklik ve geçerli nedenle fesih ilişkisi.....	119
3. Değişikliğin Kanuna uygun olarak yapılmaması.....	123
4. Tarafların anlaşarak çalışma koşullarını değiştirmesi imkanı.....	124
a. Tarafların anlaşması.....	124
b. Değişikliğin geleceğe yönelik olması.....	125

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İŞYERİNDE BİR BAŞKA İŞVERENDEN
HİZMET ALINMASI

§ 7. ASIL İŞVEREN-ALT İŞVEREN İLİŞKİSİ.....	127
I. Genel Olarak.....	127
II. Tanımı.....	128
III. Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Kurucu Koşulları.....	129

1. Birden fazla işverenin bulunması	129
2. Bir işverenin diğer işverenin işyerinde görülen işi/ işleri alması ve işin orada görülmesi.....	135
3. Alınan işin işyerindeki mal veya hizmet üretimine ilişkin bir iş olması	146
4. İş alan işverenin işçilerini sadece işyerinde aldığı işte çalıştırması	151
5. Asıl işverenle alt işveren arasındaki sözleşmenin belirleyici olmaması.....	154
6. Alınan işin umuma yönelik olarak gerçekleştirilmemesi.....	155
IV. Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Hukuka Uygunluk Koşulları ve Sınırlamalar.....	157
1. Alt işverene verilebilecek işlere ilişkin sınırlama.....	158
a. İşyerinde yürütülen mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işler	158
b. Asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler.....	163
2. Alt işverenin o işte çalıştıracağı işçilere ilişkin sınırlama	168
3. İşin verileceği alt işverene ilişkin sınırlama	170
4. İlişkinin işçi kiralama görünümünde olması.....	170
5. Kanuna aykırılık oluşturabilecek diğer haller	173
V. Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Kurulması.....	175
1. Alt işverenlik sözleşmesi yapılması	175
a. Sözleşmenin şekli	175
b. Sözleşmenin içeriği.....	175
2. İşyerinin tescili ve asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bildirimi.....	176
a. Alt işverenin iş aldığı işyerinin tescili	176
b. Kayıt dışı alt işveren işyerlerinin tescil işlemleri	177

VI.	Kurulan Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin İncelenmesi ve Sonucu	178
1.	İnceleme usulü	178
2.	İnceleme sonucu asıl işveren-alt işveren ilişkisinin muvazaalı olduğunun tespit edilmesi	179
VII.	Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinin Hükümleri.....	180
1.	İlişkinin hukuka uygun olması halinde	180
a.	Sorumluluğun hukuki niteliği.....	180
b.	Sorumluluğun kapsamı.....	181
2.	İlişkinin hukuka uygun olması halinde taraflar arasındaki rücu ilişkisi	185
3.	İlişkinin hukuka aykırı olması halinde	189
VIII.	Kamudaki Alt İşverenlik İlişkilerine İlişkin Düzenlemeler	191
IX.	Asıl İşverenin Alt İşveren Üzerindeki Kontrol Yetkisi ve Yükümlülüğü.....	198
§ 8.	GEÇİCİ (ÖDÜNÇ) İŞ İLİŞKİSİ.....	203
I.	Genel Olarak.....	203
II.	Özel İstihdam Büroları Aracılığıyla Geçici İş İlişkisi.....	203
III.	Konuya İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı	204
IV.	Geçici İş İlişkisinin Benzer Müesseselerle Karşılaştırılması	209
1.	Geçici iş ilişkisi ile iş aracılığının karşılaştırılması	209
2.	Geçici iş ilişkisinin asıl işveren-alt işveren ilişkisi ile karşılaştırılması.....	210
V.	Özel İstihdam Büroları Aracılığıyla Geçici İş İlişkisinin Kurulması	212
1.	Özel istihdam bürosunun geçici iş ilişkisi kurma yetkisi	212
2.	Özel istihdam büroları aracılığıyla geçici iş ilişkisinin kurulabileceği haller	213
a.	Doğum/evlat edinme izinleri, kısmi süreli çalışma, askerlik ve diğer askı halleri	213

---

aa. Doğum/evlat edinme izinleri ve ebeveynlerin kısmi süreli çalışması.....	213
bb. Askerlik.....	214
cc. İş sözleşmesinin askıda kaldığı diğer haller	215
b. Mevsimlik tarım işleri	215
c. Ev hizmetleri.....	215
d. İşletmenin günlük işlerinden sayılmayan ve aralıklı olarak gördürülen işler	216
e. İş sağlığı ve güvenliği bakımından acil olan işler ve zorlayıcı nedenler.....	216
f. İşletmenin ortalama mal ve hizmet üretim kapasitesinin öngörülemeyen şekilde artması.....	217
g. Mevsimlik işler hariç dönemsellik arz eden iş artışları.....	217
VI. Geçici İş İlişkisine İlişkin Sınırlamalar	218
1. Süre yönünden sınırlama.....	218
2. İşçi sayısı yönünden sınırlama.....	219
VII. Özel İstihdam Bürosu Aracılığıyla Geçici İş İlişkisi Kurma Yasakları	220
1. Aynı iş için tekrar geçici iş ilişkisi kurma yasağı	221
2. Toplu işçi çıkarılan işyerlerinde geçici iş ilişkisi yasağı.....	222
3. Kamu kurumlarında geçici iş ilişkisi yasağı.....	222
4. Yeraltında maden çıkarılan işyerlerinde geçici iş ilişkisi yasağı.....	223
5. Grev ve lokavt esnasında geçici iş ilişkisi yasağı	223
6. İş sözleşmesi feshedilen işçi ile geçici iş ilişkisi kurma yasağı.....	224
VIII. Geçici İş İlişkisinin Hükümleri	224
1. Özel istihdam bürosu ile geçici işçi arasındaki ilişki	224
a. Büro ile işçi arasındaki iş sözleşmesinin türü	226
b. İşçinin rızası ve bilgilendirilmesi	228

c. Büronun işçiye ödeyeceği ücretin değişkenliği ve eşitlik ilkesi	229
aa. Geçici işçiye ödenecek ücretin değişkenliği	229
bb. Geçici işçiye ödenecek ücret ve eşitlik ilkesi....	229
2. Özel istihdam bürosu ile geçici işveren arasındaki ilişki	233
3. Geçici işveren ile geçici işçi arasındaki ilişki	234
a. Geçici işverenin yönetim hakkı	235
b. Geçici işverenin açık pozisyonları bildirme ve belge saklama yükümlülüğü	235
c. Geçici işverenin eşit davranma borcu	236
d. Geçici işverenin iş sağlığı ve güvenliği yükümlülükleri	236
e. Geçici işverenin ücret ödemelerini kontrol etme yükümlülüğü	238
IX. Özel İstihdam Bürosu Aracılığıyla Geçici İş İlişkisinin Hukuka Aykırılığı	239
1. Hukuka aykırılık halleri.....	239
a. Kanunda belirtilen haller dışında geçici iş ilişkisi kurulması	239
b. Özel istihdam bürosunun yetkisi olmaksızın geçici iş ilişkisi kurulması.....	240
aa. Büronun baştan itibaren yetki sahibi olmaması	240
bb. Büronun yetkisinin iptal edilmesi.....	240
c. Geçici iş ilişkisinde süre sınırına uyulmaması.....	240
d. İşçi sayısındaki sınırlamanın aşılması.....	241
e. Geçici iş ilişkisi kurma yasaklarına aykırılık	242
2. Hukuka aykırılığın sonuçları.....	242
a. Geçici iş ilişkisinin geçersizliği.....	242
b. İdari para cezası	243
X. Geçici İş İlişkisinin Sona Ermesi.....	244

XI. Holding veya Aynı Şirketler Topluluğu İçinde Kurulan Geçici İş İlişkisi	245
---	-----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İŞ SÖZLEŞMESİNİN İŞVEREN TARAFININ DEĞİŞMESİ

§ 9. İŞYERİNİN DEVRİ.....	247
I. Genel Olarak.....	247
II. İşyerinin Devri Kavramı	248
III. İşyeri Devrinin Hükümleri.....	256
1. İş sözleşmesinin yeni işverene geçmesi.....	256
2. İşçinin kıdem süresinin devam etmesi.....	257
3. İşçinin işlemiş ve işleyecek haklarından sorumluluk ...	258
a. Devir tarihinden önce ödenmesi gereken borçlar ..	259
b. Devir tarihinden sonra doğan borçlar	259
c. İş sözleşmesinin sona ermesine bağlı hakların durumu	260
IV. İşyeri Devri ve Tarafların Fesih Hakkı.....	261
V. İşçinin Değişen Alt İşverenler Yanında Çalışmaya Devam Etmesi	263
§ 10. ŞİRKETİN BÖLÜNMESİ, BİRLEŞMESİ VE TÜR DEĞİŞTİRMESİNİN İŞ İLİŞKİLERİNE ETKİSİ	266
I. Genel Olarak.....	266
II. Türk Ticaret Kanunu'ndaki Düzenleme.....	266
§ 11. İŞ SÖZLEŞMESİNİN DEVRİ	275
I. Genel Olarak.....	275
II. İş Sözleşmesinin Devri ve İşyerinin Devri.....	275
III. İş Sözleşmesinin Devri İçin İşçinin Rızasının Gerekmesi.	277
1. Rızanın yazılı olması	277
2. Rızanın alınma zamanı.....	278

3. Devir sözleşmesi yapılması	279
IV. İş Sözleşmesinin Devrinin Hükümleri	279
1. İş sözleşmesinin devralana geçmesi	279
2. İşçinin kıdem süresinin devam etmesi	280
3. İşçinin işlemiş ve işleyecek haklarından sorumluluk ...	280

BEŞİNCİ BÖLÜM İŞVERENİN İŞ SÖZLEŞMESİ YAPMA YÜKÜMLÜLÜKLERİ

§ 12. ENGELLİ İŞÇİ İSTİHDAMI	283
I. Genel Olarak	283
II. Yükümlülük Bakımından Engelli Kavramı	284
III. Yükümlülüğün Kapsamı	284
IV. İstihdam Edilecek İşçilerin Temini	288
V. Engelli İşçilerin Çalıştırılacağı İşler ve Kısmi Süreli İstihdam	289
VI. Yükümlülüğe Aykırılığın Yaptırımını	290
VII. Engelli İşçi Bakımından Geçerli Neden	291
§ 13. ASKERLİK VEYA KANUNİ ÖDEV SEBEBİYLE İŞTEN AYRILANLARLA İŞ SÖZLEŞMESİ YAPMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	293
I. Genel Olarak	293
II. Şartları	293
1. İşçinin askerlik/kanuni ödev nedeniyle işten ayrılmış olması	293
2. İşçinin talepte bulunması	294
3. İşyerinde boş yer bulunması	294
III. Yaptırım	294
§ 14. İŞTEN MALULEN AYRILANLAR İLE İŞ SÖZLEŞMESİ YAPMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	296

I.	Genel Olarak.....	296
II.	Şartları	296
	1. İşçinin çalışırken malul hale gelmesi.....	296
	2. İşçinin malullük sebebiyle işten ayrılması.....	296
	3. İşçinin maluliyetinin ortadan kalkması	296
	4. İşyerinde boş yer bulunması.....	296
	5. İşçinin talepte bulunması.....	297
III.	Yaptırım.....	297
§ 15. TOPLU İŞÇİ ÇIKARMA KAPSAMINDA İŞ SÖZLEŞMESİ SONA ERENLERİN İŞE ALINMASI YÜKÜMLÜLÜĞÜ 298		
I.	Genel Olarak.....	298
II.	Şartları	298
	1. İşverenin toplu işçi çıkarma yoluna gitmiş olması	298
	2. Altı aylık sürenin geçmemiş olması	298
	3. İşçi alma ihtiyacının doğması.....	298
III.	Yaptırım.....	298

ALTINCI BÖLÜM
İŞÇİ VE İŞVERENİN İŞ
SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN BELİRLİ
BORÇLARI

§ 16. İŞVERENİN BORÇLARI 301	
I.	Ücret Ödeme Borcu..... 301
	1. Ücret kavramı..... 301
	2. Ücretin belirlenmesinde esaslar..... 305
	3. Ücret ekleri..... 307
	a. İkramiye..... 307
	b. Prim..... 308
	c. Kardan/cirodan pay alma (temettü) ve jestiyon 308

d. Prim ve benzeri nitelikteki ödemelerin ödeme tarihinde fiilen çalışma koşuluna bağlanması	309
4. Ücretin ödenme yeri	311
a. Ücretin banka hesabına ödenmesi.....	311
b. Belirli yerlerde ücret ödenmemesi	313
5. Ücretin ödenme zamanı	313
6. Ücretin avans olarak ödenmesi	314
7. Ücret hesap pusulası verilmesi	317
8. Ücretin ödenmemesi nedeniyle işçinin çalışmama hakkı.....	318
a. Çalışmama hakkının kullanılmasının koşulları.....	318
b. Çalışmama hakkının kullanılması.....	319
c. Çalışmama hakkı ve haklı nedenle fesih ilişkisi.....	320
9. Asgari ücret	321
a. Kapsamı	321
b. Tanımı.....	322
c. Asgari ücretin belirlenmesi	322
aa. Komisyonun yapısı.....	322
bb. Asgari ücretin belirlenmesine ilişkin ilke ve esaslar	324
cc. Asgari ücretin yürürlüğe girmesi.....	324
10. Ücretin yabancı para olarak ödenmesine ilişkin esaslar	324
a. Genel olarak.....	324
b. Yasağın kapsamı.....	327
c. İstisnalar	327
11. Ücret Kesme Cezası	330
a. Genel olarak.....	330
b. Kesintiye konu fiillerin veya nedenlerin sayılması.	331
c. Uygulanan ücret kesintisi cezasının bildirimi.....	331
d. Ücret kesintisi cezasının sınırı	331
e. Ceza kesintilerinin gönderilmesi ve kullanılması ..	332

12. Belirli haller nedeniyle ücrette indirim yapılamaması .	332
13. Ücretin saklı kısmı ve korunması.....	333
14. Ücret garanti fonu.....	333
a. Ücret garanti fonunun tanımı ve kaynakları.....	334
b. Ücret garanti fonundan yararlanma şartları.....	334
aa. İşverenin ödeme gücüne düşmesi.....	334
bb. 4447 sayılı Kanun kapsamında en az bir gün çalışmış olma	335
cc. Alacağıın zamanaşımına uğramamış ücret alacağı olması	336
dd. Kuruma başvuru.....	336
c. Fondan karşılanacak ücrete dair sınırlamalar	337
aa. Ücretin temel ücret olması	337
bb. Ücretin günlük kazanç üst sınırına tabi olması.....	338
cc. Ödemenin fon kaynaklarıyla sınırlı olması.....	338
dd. Fondan karşılanacak ücretin ilişkin olduğu süre sınırlaması.....	338
d. İşçinin fondan birden fazla kez yararlanması	339
e. Kurumun işverene rücuu.....	339
f. Ödemenin yapılması ve bildirilmesi.....	340
II. İşçiyi Koruma ve Gözetme Borcu	340
1. Genel olarak.....	340
2. İşçinin kişiliğini koruma yükümlülüğü.....	341
a. İşçinin kişiliğinin korunması ve işyeri düzeni	341
b. İşverenin işçinin kişisel verilerini koruma borcu ...	342
c. İşçinin tacize karşı korunması.....	342
aa. İşçinin psikolojik taciz (mobbing)'e karşı korunması	342
aaa. Psikolojik tacizin tanımı ve amacı.....	343
bbb. Psikolojik tacizin unsurları	347
ccc. Psikolojik tacizin ispatı	351
bb. İşçinin cinsel tacize karşı korunması.....	355
aaa. Cinsel tacizin tanımı	355
bbb. Cinsel tacizin ispatı.....	357

- d. Tacize uğramış işçiler için önlem alma yükümlülüğü 359
- e. İşçinin kişiliğinin korunması borcuna aykırılık halinde işçinin hakları..... 361
  - aa. İşçinin iş sözleşmesini haklı nedenle feshetme hakkı..... 361
    - aaa. Tacizde bulunan işveren ise 361
    - bbb. Tacizde bulunan işveren dışında biri ise.. 363
  - bb. Maddi-manevi tazminat hakkı..... 363
  - cc. Kişilik hakkının korunmasına ilişkin davalar. 364
  - dd. Türk Ceza Kanunu bakımından değerlendirme 364
- 3. İşverenin iş sağlığı ve güvenliğini sağlama yükümü..... 365
  - a. Genel olarak..... 365
  - b. İş sağlığı ve güvenliği önlemleri alma yükümlülüğü 367
  - c. İş sağlığı ve güvenliği eğitimi verme yükümlülüğü 367
    - aa. Genel olarak..... 367
    - bb. Eğitimin türleri..... 368
      - aaa. İşe başlama eğitimi 369
      - bbb. Temel eğitim..... 369
    - cc. Eğitimin uzaktan verilmesi..... 371
    - dd. Eğitimi verebilecek kişi ve kuruluşlar 371
    - ee. Eğitimin belgelendirilmesi 372
  - d. İşçinin bilgilendirilmesi yükümlülüğü 372
  - e. Risk değerlendirmesi yapma/yaptırma yükümlülüğü 373
    - aa. Genel olarak..... 373
    - bb. Risk değerlendirmesi yapabilecek kişiler..... 374
    - cc. Risk değerlendirmesinin aşamaları 374
    - dd. Risk değerlendirmesinin yenilenmesi..... 374
    - ee. Risk değerlendirmesi yapılmaması halinde işin durdurulması..... 375
  - f. İş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturma yükümlülüğü 376

aa.	Kurul oluşturma ykmllgnn Şartları.....	376
bb.	Kurulun yeleri.....	377
cc.	Kurulun grev ve yetkileri.....	377
dd.	Kurulun toplanması.....	378
g.	Personel grevlendirme ykmllg.....	378
aa.	İř gvenliği uzmanı bulundurma ykmllg.....	379
bb.	İşyeri hekimi ve diğer personel bulundurma ykmllg.....	383
4.	İşveren sorumluluğu.....	385
a.	Hukuki sorumluluk.....	385
b.	Cezai sorumluluk.....	386
III.	Ayrımcılık Yapmama ve Eşit Davranma Ykmllg.....	387
1.	Genel olarak.....	387
2.	Ykmllgn kapsamı.....	387
a.	4857 sayılı İř Kanunu bakımından.....	387
aa.	Aykırılığın yaptırımını.....	390
aaa.	İdari para cezası.....	390
bbb.	Yoksun kalınan haklar ve tazminat.....	390
ccc.	Haklı nedenle fesih hakkı.....	396
bb.	İspat.....	396
b.	6701 sayılı Trkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu bakımından.....	396
aa.	Kapsamı.....	396
bb.	Ayrımcılık haklı kılan nedenler.....	397
cc.	İspat.....	398
dd.	İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'na başvuru..	399
c.	Trk Ceza Kanunu bakımından.....	401
IV.	İşveren Araç ve Malzeme Sağlama ve Giderleri Karşılama Borcu.....	401
1.	Genel Olarak.....	401
2.	İř Araç ve Malzemelerinin Karşılanması.....	401
3.	Giderlerin Karşılanması.....	401

4. Taşıma Araçlarının Giderlerinin Karşılanması	402
5. Giderlerin Ödenme Zamanı	402
§ 17. İŞÇİNİN BORÇLARI.....	403
I. Özen ve Sadakat Borcu	403
1. Genel olarak.....	403
2. Özen borcunun kapsamı.....	403
3. Sadakat borcu	404
4. Sır saklama yükümü	408
II. İş Sözleşmesi Sona Erdikten Sonra Rekabet Yasağı Kararlaştırılması.....	410
1. Genel olarak.....	410
2. Rekabet yasağı sözleşmesinin koşulları ve kapsamı.....	411
a. İşçinin fiil ehliyetine sahip olması	411
b. Sözleşmenin yazılı yapılması.....	411
c. Rekabet yasağı kararlaştırılabilecek işçinin nitelikleri	411
d. Rekabet yasağının kapsamı.....	413
3. Rekabet yasağının sınırlanması	413
4. Hakimin rekabet yasağı sözleşmesini değerlendirmesi	415
5. Rekabet yasağı sözleşmesinin bağlayıcılığı bakımından iş sözleşmesinin sona erme nedeni.....	417
6. Rekabet yasağına aykırılığın hükümleri.....	418
7. Rekabet yasağının sona ermesi	420
§ 18. İŞ İLİŞKİSİNDE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI.....	421
I. Kişisel Verilerin İşlenmesine Dair Temel Kavramlar	421
1. Kişisel veri.....	421
a. Gerçek kişiye ait olma	421
b. Kişiyi belirleme veya belirlenebilir kılma.....	421
c. Her türlü bilgi.....	422
2. Özel nitelikli kişisel veri	423
3. Kişisel verilerin işlenmesi.....	423

---

4. Veri sorumlusu	424
5. Veri işleyen	424
II. Kişisel Verilerin İşlenmesinde Temel İlkeler	425
1. Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma	425
2. Doğru ve gerektiğinde güncel olma	426
3. Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme.....	426
4. İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü Olma ...	426
5. İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme.....	426
III. İşverenin Kişisel Verileri Koruma Borcundan Doğan Bazı Yükümlülükleri.....	427
1. Aydınlatma yükümlülüğü	427
2. Teknik ve idari tedbirler alma yükümlülüğü	430
IV. İşçinin Kişisel Verilerinin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebepleri	431
1. İşçinin kişisel verilerinin açık rıza ile işlenmesi.....	433
a. Açık rızanın geçerlilik şartları.....	433
b. Açık rızanın içeriği.....	437
c. Açık rızanın şekli.....	438
d. İşçiden açık rızanın alınacağı zaman.....	438
e. Açık rızanın geri alınması	439
f. Açık rıza ve aydınlatma arasındaki ilişki	440
2. Veri işleminin Kanunda açıkça öngörülmesi: Özlük dosyası.....	441
a. Özlük dosyasının içeriği	441
b. Özlük dosyasının ilkeleri.....	443
3. İşçinin özel nitelikli kişisel verilerinin işlenmesi	444
a. Özel nitelikli verilerin işçinin açık rızası ile işlenmesi	445
b. Özel nitelikli verilerin işçinin açık rızası olmaksızın işlenmesi.....	445
aa. Kanunlarda açıkça öngörülmesi	446

bb. İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması.....	446
4. İşçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarılması	450
5. İşçinin kişisel verilerinin hukuka aykırı şekilde işlenmesinin sonuçları.....	451
a. Genel olarak.....	451
b. İşçinin bilgi alma hakkı	452
c. İşçinin işverene başvurması.....	452
d. İşçinin işvereni Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na şikayet etme hakkı	453
e. İşçinin tazminat talebi.....	454
f. İşçinin iş sözleşmesini haklı nedenle fesih hakkı ...	454
g. İdari para cezaları	455
h. İdari para cezalarına karşı yargı yolu	456
i. Kişilik hakkına dair koruyucu davalar.....	456
j. Türk Ceza Kanunu'ndaki düzenlemeler	456

YEDİNCİ BÖLÜM

İŞ SÖZLEŞMESİNDE CEZA KOŞULU VE ÇALIŞMA TAAHHÜDÜ KARARLAŞTIRILMASI

§ 19. İŞ SÖZLEŞMESİNDE CEZA KOŞULU KARARLAŞTIRILMASI.....	459
I. Ceza Koşulunun Hukuki Niteliği ve Unsurları	459
II. Ceza Koşulunun Türleri.....	461
III. İş Sözleşmesinde Ceza Koşulu Kararlaştırılmasına İlişkin Sınırlamalar	463
1. Kural: Salt işçi aleyhine ceza koşulu kararlaştırma yasağı.....	463

2. İstisna: Salt işçi aleyhine ceza koşulu kararlaştırılabilecek haller.....	465
3. Belirli/belirsiz süreli iş sözleşmelerinde ceza koşulu kararlaştırılması.....	466
4. Ceza koşulu talebinde çalışılan süre/çalışılmayan süre indirimi.....	468
5. Ceza koşulunun fahiş görülmesi.....	469
6. Ceza koşulu talebinde iş sözleşmesinin sona erme nedeni.....	470
§ 20. EĞİTİM VEYA TRANSFER MASRAFI KARŞILIĞI ÇALIŞMA TAAHHÜDÜ KARARLAŞTIRILMASI.....	471
I. Belirli Bir Süre Çalışma Taahhüdü İçeren Hükümlerin Geçerliliği.....	471
1. Kural.....	471
2. İstisna: Mevzuatta eğitim giderlerinin işverence karşılanaçağının düzenlendiği haller.....	472
II. Geri Almanın Açıkça Kararlaştırılması.....	473
III. Talep Edilebilecek Harcamalar ve Giderler	474
IV. Kararlaştırılabilecek Zorunlu Hizmet Süresi	476
V. Geri Ödeme Yükümlülüğünün Doğmasında İş Sözleşmesinin Sona Erme Nedeni	477
VI. Geri Ödenecek Miktarın Belirlenmesinde Çalışılan/ Çalışılmayan Süre İndirimi	477

SEKİZİNCİ BÖLÜM İŞ SÜRELERİNİN DÜZENLENMESİ

§ 21. İŞ SÜRESİ	481
I. İş Süresi Kavramı.....	481
II. Farazi İş Süreleri	481
1. İşçinin işe hazır halde beklediği süre.....	482
2. Yer ve sualtına inip çıkmak için geçen süre.....	483

3. Emzirme izni süresi.....	483
4. Yolda geçen süreler	484
a. Çalışmak üzere gönderme halinde	484
b. Çalışılacak yere birlikte taşıma süresi	484
5. İşverenin talimatıyla gönderme halinde asıl işini yapmaksızın geçen süre.....	485
6. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde geçen süre.....	485
7. Çocuk ve genç işçilere ilişkin özel haller	486
8. İş sağlığı ve güvenliği kurulu toplantısında geçen süre	486
III. İş Süresinden Sayılmayan Haller	486
1. Sosyal yardım amacıyla işyerine getirilip götürülme süresi	486
2. Ara dinlenmesi süresi	487
3. İşe hazırlık süreleri	487
4. İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri dışındaki eğitimlerde geçen süre.....	488
IV. İş Süresinin Uzunluğu ve Dağılımı.....	489
V. Günlük Azami İş Süresi Sınırı.....	490
VI. Denkleştirme Çalışması	492
§ 22. FAZLA ÇALIŞMA VE FAZLA SÜRELERLE ÇALIŞMA	494
I. Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Kavramları	494
II. Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışmanın Karşılığı.....	496
1. Para olarak ödenmesi.....	496
2. Serbest zaman olarak verilmesi	498
3. Fazla çalışma ücretinin asıl ücrete dahil edilmesi	499
III. Fazla Çalışma Yasakları	502
1. Fazla çalışma yapılamayacak işler.....	502
2. Fazla çalışma yaptırılmayacak işçiler	503
IV. Fazla Çalışmanın Nedenleri ve Koşulları.....	504
1. Olağan fazla çalışma	504
a. Nedeni.....	504

---

b.	İşçinin rızası ve rızanın geri alınması.....	504
c.	Fazla çalışmanın azami süresi	505
d.	Ücret	506
2.	Zorunlu fazla çalışma	506
a.	Nedeni.....	506
b.	İşçinin çalışma zorunluluğu	507
c.	Fazla çalışmanın azami süresi	507
d.	Ücret	507
3.	Olağanüstü fazla çalışma	508
a.	Nedeni.....	508
b.	Fazla çalışma talebi	508
c.	Çalışma ve çalıştırma zorunluluğu	508
d.	Fazla çalışmanın azami süresi	508
e.	Ücret	509
4.	Hazırlama, tamamlama ve temizleme işlerinde fazla çalışma	509
a.	Kapsama giren işler	509
b.	Kapsama giren işçiler.....	509
c.	Çalıştırılacak azami işçi sayısı.....	510
d.	Fazla çalışma süresi sınırı	510
e.	Dinlenme süresi verilmesi	511
f.	Nöbetleşe çalıştırma.....	511
g.	İşçilerin rızasının aranmaması.....	512
h.	Ücret	512
V.	Fazla Çalışmanın ve Alacağının Belirlenmesi.....	512
1.	İşçinin fazla çalışma yapmadığına dair ilişkin yazılı beyanının alınması.....	513
2.	Ücret bordroları çerçevesinde belirleme.....	514
a.	Ücret bordroları imzalıdır, ihtirazi kayıt ileri sürülmemiştir ve fazla mesai tahakkuku vardır	515

b. Ücret bordrosunda fazla mesai tahakkuku vardır ancak işçinin imzası yoktur ve ödeme banka vasıtasıyla yapılmıştır.....	516
c. Fazla mesai tahakkuku olan ücret bordrosu ihtirazi kayıt ileri sürülerek imzalanmıştır.....	518
d. Ücret bordrolarında imza olmamakla birlikte, fazla mesai tahakkuku vardır.....	518
e. İmzalı ücret bordrosunda fazla mesai tahakkuku yoktur.....	518
f. Bordrolarda ücret düşük gösterilmiştir.....	519
g. Bordro imzalı olmakla birlikte tahakkuk semboliktir.....	520
h. Ücretin bir kısmının fazla çalışma ücreti olarak gösterilmesi (bordro hilesi).....	521
3. İşyeri kayıtları ve benzeri nitelikteki yazılı deliller.....	523
4. Tanık beyanlarının değerlendirilmesi.....	525
5. Hayatın olağan akışına aykırı iddialar.....	530
6. Üst düzey yöneticilerin fazla çalışma iddiası.....	531
7. Üç vardiya çalışılan işyerlerinde fazla çalışma iddiası..	533
8. Hesaplanan fazla çalışma ücretinden indirim yapılması.....	533
§ 23. TELAFİ ÇALIŞMASI.....	537
I. Genel Olarak.....	537
II. Telafi Çalışması Kavramı.....	539
III. Telafi Çalışmasının Koşulları.....	540
1. Telafi çalışması yapılabilecek nedenler.....	540
2. Telafi ettirilecek sürenin tamamen tatil edilmesi veya önemli ölçüde altında çalışılması.....	543
3. Telafi çalışmasının işçiye bildirilmesi.....	544
IV. Telafi Çalışmasının Sınırlanması.....	545
1. Telafi çalışmasının dört ay içinde yaptırılması.....	545
2. Tatil günlerinde telafi çalışması yaptırılamaması.....	546

3. Telafi çalışmasının günde üç saati geçmemesi	547
V. Telafi Çalışmasının Hükümleri.....	548
1. Telafi çalışmasının ücreti	548
2. Kanuna aykırı telafi çalışması uygulanmasının hukuki yaptırımını.....	548

DOKUZUNCU BÖLÜM İZİNLER VE DİNLENME SÜRELERİ

§ 24. ARA DİNLENMESİ	549
I. Ara Dinlenmesi Kavramı ve Süresi	549
II. Ara Dinlenmesinin Kullandırılması.....	550
III. Ara Dinlenmesinin Çalışma Süresinden Sayılmaması	552
§ 25. HAFTA TATİLİ	554
I. Genel Olarak.....	554
II. Hafta Tatiline Hak Kazanma	554
III. Hafta Tatilinin Kullandırılması	555
IV. Hafta Tatili Ücreti.....	557
§ 26. ULUSAL BAYRAM VE GENEL TATİLLER	559
I. Ulusal Bayram ve Genel Tatil Sayılan Günler	559
II. İşçinin Ulusal Bayram ve Genel Tatil Günlerinde Çalışması	560
III. Ulusal Bayram ve Genel Tatil Günü Ücreti	561
§ 27. YILLIK ÜCRETLİ İZİN	563
I. Genel Olarak.....	563
II. Yıllık Ücretli İzne Hak Kazanma Koşulları	563
1. İşçinin en az bir yıl çalışması.....	563
2. Aynı işverenin yanında aralı olarak geçen süreler	565
3. Alt işverenler değişmesine rağmen aynı işyerinde çalışma	566

4. Yıllık ücretli izin bakımından çalışılmış gibi sayılan haller.....	567
5. Yıllık ücretli izin bakımından çalışılmış sayılmayan haller.....	568
6. Mevsimlik işlerde yıllık ücretli izin.....	569
III. Yıllık İzin Süreleri ve İznin Uygulanması	572
1. Yıllık izin süreleri.....	572
2. Diğer izinlerin yıllık izinden mahsup edilememesi	574
3. İznin uygulanması.....	575
a. İzin kurulu.....	575
b. İznin kullanılma zamanı.....	576
c. Yıllık izin süreleriyle iç içe geçemeyecek süreler	578
d. İznin bölünerek kullanılması	578
e. Yıllık ücretli izinde çalışma yasağı	579
f. İznin toplu kullanılması	580
g. İzin süresine ilişkin ücretin peşin ödenmesi.....	581
IV. İznin Paraya Çevrilmesi	581
1. İş sözleşmesi devam ederken	581
2. İş sözleşmesi sona erdiğinde	583
V. Fazladan Kullanılan İznin Parasal Karşılığının Talep Edilmesi	584
VI. İşçinin Yıllık Ücretli İzin Kullandığının Belgelenmesi.....	584
VII. Hayatın Olağan Akışına Aykırı Yıllık Ücretli İzin Alacağı İddiaları	585
VIII. Yıllık İzin Alacağı İçin Tespit Davası Açılabilmesi.....	587
§ 28. ÜCRETSİZ İZİNLER.....	588
I. Genel Olarak.....	588
II. Mevzuatta Düzenlenen Ücretsiz İzin Halleri.....	588
1. Ücretsiz analık izni.....	588
2. Ücretsiz gebelik izni.....	589
III. Tarafların Anlaşmasına Dayanan Ücretsiz İzin.....	590

§ 29. İŞ KANUNUNDAKİ MAZERET İZİNLERİ	594
I. İzinlerin Niteliği ve Kullanımı.....	594
II. Mazeret İzni Süreleri	594
1. Evlenme izni	594
2. Evlat edinme izni.....	594
3. Ölüm izni.....	594
4. Doğum izni	595
5. Engelli veya süreğen hastalığı olan çocuk nedeniyle izin.....	595
§ 30. ANALIK DURUMU VE EVLAT EDİNME İLE İLGİLİ İZİNLER.....	596
I. Kapsamı.....	596
II. Kadın İşçinin Durumunu Bildirme Yükümlülüğü	597
III. İzinlerin İşverenin Kabulüne Bağlı Olmaması	598
IV. İzinler	598
1. Muayene izni	598
2. Doğum izni	598
a. Kadın işçinin (toplam 16 hafta) ücretli doğum izni kullanması.....	598
b. Annenin vefatı nedeniyle babanın izin kullanması	600
3. Evlat edinme izni.....	600
4. Toplam 16 haftalık iznin bitiminden sonra alternatif izinler.....	601
a. Altı aya kadar ücretsiz izin.....	601
b. Yarım çalışma izni.....	602
aa. İzin kullanımı	602
bb. İşçinin haklarının yarım çalışmaya bağlı olarak azaltılması	604
cc. Yarım çalışma ödeneğine hak kazanılması	604
5. Süt izni	605
6. Kısmi süreli çalışmaya geçiş hakkı (ebeveyn izni)	606

ONUNCU BÖLÜM
İŞ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN
ALACAKLARDA ZAMANAŞIMI VE FAİZ

§ 31. İŞ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN ALACAKLARDA ZAMANAŞIMI	611
I. Zamanaşımına İlişkin Usul ve Esaslar	611
II. İş Sözleşmesinden Doğan Alacaklarda Zamanaşımı.....	613
1. Beş yıllık zamanaşımı süresine tabi olan alacaklar	613
2. On yıllık zamanaşımı süresine tabi olan alacaklar.....	615
III. Zamanaşımının Başlangıcı	616
IV. Zamanaşımı Süresinin Değiştirilememesi ve Zamanaşımından Önceden Vazgeçilememesi	618
V. Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinde Zamanaşımının Uygulanması	619
§ 32. İŞ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN ALACAKLARDA FAİZ... 621	
I. Faiz Uygulamasında Taleple Bağlılık.....	621
1. Faizin talebe bağlı olması	621
2. Faizin türü bakımından taleple bağlılık	621
3. Faizin başlangıç tarihi bakımından taleple bağlılık.....	623
II. Faizin Başlangıç Tarihinin Hükümde Gösterilmesi Zorunluluğu	623
III. Temerrüt Tarihinin Belirlenmesi.....	624
1. Temel esaslar.....	624
2. İhtar ile temerrüdün özellikleri.....	624
3. Arabulucuya başvuru ve temerrüt.....	626
IV. İşçilik Alacaklarının Türüne Göre Temerrüt Tarihinin Belirlenmesi.....	627
1. Ücret alacaklarında.....	627
2. Kıdem tazminatında.....	628
a. Genel kural.....	628
b. İstisnai haller	628

3. İhbar tazminatında	630
4. İş kazası veya meslek hastalığından doğan maddi- manevi tazminat taleplerinde	630
V. Uygulanacak Faiz Oranı	630
1. Ücret alacakları yönünden	630
2. Kıdem tazminatı yönünden	631
3. Diğer işçilik alacakları yönünden	632
4. Yabancı para borcu yönünden	632

ON BİRİNCİ BÖLÜM

İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ VE SONUÇLARI

§ 33. İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ	635
I. Genel Olarak.....	635
II. İş Sözleşmesinin Ölümle Sona Ermesi.....	635
1. İşçinin ölümü	635
2. İşverenin ölümü.....	636
III. Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Süresinin Dolması ile Sona Ermesi	637
IV. Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Süresinin Bitiminden Önce Feshi	638
1. Genel olarak.....	638
2. Belirli süreli iş sözleşmesinin işveren tarafından haksız feshi.....	639
a. Bakiye süreye ilişkin ücret tutarında tazminat	639
b. Tazminattan indirilecek tutarlar	642
aa. İşçinin tasarruf ettiği miktar	642
bb. İşçinin başka bir işten elde ettiği gelir.....	643
cc. İşçinin kazanmaktan kasten kaçındığı miktar	644
dd. İndirim şekli	645
c. Haksız fesih tazminatı.....	647

d. İşçinin ceza koşulu ile bakiye süre ücret tutarındaki tazminatı birlikte talep etmesi	648
3. Belirli süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından haksız feshi.....	648
V. İş Sözleşmesinin Karşılıklı Anlaşmayla Sona Ermesi	649
1. İşçiye makul yarar sağlanması.....	649
2. Fesih talebinin işçiden gelmesi	652
VI. Belirsiz Süreli İş Sözleşmesinin Fesih Bildirimi (Olağan Fesih) Yoluyla Sona Ermesi.....	653
1. Genel olarak.....	653
2. Fesih bildiriminin içeriği ve niteliği.....	654
3. Fesih bildirimi süreleri.....	658
a. Fesih bildirimi sürelerinin uzunluğu	658
b. Feshi bildirimi sürelerinin artırılması.....	659
4. Fesih bildirimi süresinin işlemesi ve hükümleri.....	660
a. Karşılıklı hak ve borçların devamı	660
b. Yeni iş arama izni verilmesi.....	662
c. Askı halinin ortaya çıkması	664
d. İhbar süresinin bölünememesi.....	665
e. Sözleşmenin sona ermesi.....	666
5. Peşin ödeme yoluyla fesih.....	666
6. Feshin usulsüz yapılması ve ihbar tazminatı	667
a. Feshin usulsüz yapılması	667
b. İhbar tazminatı, niteliği ve miktarı.....	668
7. Fesih hakkının kötüye kullanılması (kötüniyet tazminatı).....	669
§ 34. İŞ GÜVENCESİ	672
I. İş Güvencesinin Temeli	672
II. İş Güvencesine Tabi Olmanın Koşulları	674
1. Tabi olunan kanuna ilişkin koşul.....	674
2. İş sözleşmesinin belirsiz süreli olması.....	675

3. İş sözleşmesinin işverence feshedilmesi	676
4. İşçi sayısına ilişkin koşul	678
5. Altı aylık kıdem koşulu	684
6. Belirli düzeyde işveren vekili olmamak	688
a. İşletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekilleri	688
b. İşletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekilinin yardımcıları.....	689
c. Bir işyerini yönetip de işçi alma çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleri.....	696
III. İstisna: İş Güvencesine Tabi Olmayan İşçilerin (Sendikal) İşe İade Davası Açabilmesi	698
IV. Feshin Geçerli Nedene Dayanması.....	699
1. Genel olarak.....	699
2. İşçiye ilişkin geçerli nedenler	701
a. İşçinin yetersizliğinden kaynaklanan geçerli nedenler	702
b. İşçinin davranışlarından kaynaklanan geçerli nedenler	703
3. İşin, işyerinin, işletmenin gereklerinden kaynaklanan geçerli nedenler	716
4. İşçinin savunmasının alınması	721
5. Feshin son çare olması ilkesi.....	723
6. İşletmesel karar-işveren kararı alınması	732
V. Fesih Bildiriminin Yazılı Yapılması	732
VI. Fesih Nedeninin Açık ve Kesin Olarak Bildirilmesi.....	733
VII. İşverenin Gösterdiği Fesih Nedeniyle Bağlı Olması	734
VIII. Geçerli Nedenle Fesih Hakkını Kullanma Süresi	734
§ 35. TOPLU İŞÇİ ÇIKARMA.....	737
I. Genel Olarak.....	737
II. Toplu İşçi Çıkarma Kavramı	737
1. İş sözleşmesinin belirli sebeplerle feshi.....	737

2.	Belirli sayıda işçinin iş sözleşmesinin feshi.....	737
3.	İş sözleşmelerinin belirli bir zaman aralığında feshedilmesi	738
III.	Toplu İşçi Çıkarma Usulü	738
1.	İşKur'a bildirim.....	738
2.	Sendika temsilcisine bildirim ve görüşme.....	739
IV.	Toplu İşçi Çıkarmanın Hükümleri	740
1.	Fesihlerin hüküm doğurması	740
2.	Yeni işçi alma yasağı.....	740
V.	Toplu İşçi Çıkarma Sayılmayan Haller	740
1.	İşyerinin daimi kapatılması	740
2.	Mevsim ve kampanya işleri	741
VI.	Toplu İşçi Çıkarma Usulüne Aykırılık	741
§ 36. FESHE İTİRAZ VE USULÜ (İŞE İADE DAVASI).....		743
I.	Feshin Geçerli Nedene Dayanmadığı İddiası ve İşe İade Talebi.....	743
II.	Dava Şartı Olarak Arabulucuya Başvurulması.....	743
III.	Tarafların İşe İade Konusunda Arabulucuda Anlaşmaları veya Anlaşmamaları.....	744
1.	Tarafların arabulucuda işçinin işe başlatılması konusunda anlaşmaları ve anlaşmanın zorunlu içeriği	744
2.	Tarafların arabulucuda işçinin işe başlatılmaması konusunda anlaşmaları	749
3.	Tarafların arabulucuda işçinin işe başlatılmaması konusunda anlaşmaları halinde iş sözleşmesinin sona erme tarihinin belirlenmesi.....	750
4.	Asıl işveren-alt işveren ilişkisinde işe iade talebiyle arabulucuya başvuru.....	752
IV.	Arabuluculuk Sürecinde Anlaşma Olmaması ve Dava Açılması	755
V.	Arabulucuya Başvurulmaksızın Dava Açılması.....	756
VI.	Davanın Görülmesi	757

---

1. İspat yükü.....	757
2. Davanın ivedilikle sonuçlandırılması.....	757
VII. Dava Devam Ederken İşçinin İşe Davet Edilmesi.....	757
VIII. Mahkemenin Kararı.....	760
1. Mahkemenin feshin geçerli olduğuna karar vermesi....	760
2. Mahkemenin feshin geçersiz olduğuna karar vermesi ..	761
a. En çok dört aylık süreye ilişkin ücret ve diğer haklar.....	762
b. İş güvencesi tazminatı	764
IX. Asıl İşveren-Alt İşveren İlişkisinde İşe İade.....	766
X. Kararın İstinaf Edilmesi	767
XI. Karar Kesinleştikten Sonraki Süreç.....	768
1. İşçinin işe başlamak üzere başvuruda bulunması	768
2. İşverenin işçiyi işe başlatması.....	771
a. İşçinin davet edilmesi.....	771
b. Davetin usulüne uygun olması.....	773
c. İşçinin işe başvurduğu tarihte başka bir yerde çalışması	779
d. İşçinin işe başlatılması halinde karşılıklı alacak durumu	779
e. Usulüne uygun davete rağmen işçinin gelmemesi .	780
3. İşverenin işçiyi işe başlatmaması.....	782
4. İşverenin işçiyi işe başlatmaması halinde iş sözleşmesinin sona erdiği tarih.....	782
5. Dört aylık sürenin işçinin kıdemine dahil edilmesi.....	783
6. İşe başlatılmayan işçinin ihbar ve kıdem tazminatı talebi	784
7. İşe iade süreci tamamlanmadan işçinin vefatı.....	786
XII. Aksine Anlaşmaların Geçersizliği.....	787
XIII. İşe İade Hükümünün İcrası.....	788

XIV. İşe İade Davası ve Diğer İşçilik Alacaklarına İlişkin Davalar Arasındaki İlişki.....	792
XV. İşe İade Davasınının Diğer İşçilik Alacaklarına Etkisi	793
§ 37. İŞ SÖZLEŞMESİNİN HAKLI NEDENLE FESHİ.....	796
I. Genel Olarak.....	796
II. İş Sözleşmesinin Feshi İhbarla Sona Ermesiyle Haklı Nedenle Feshin Karşılaştırılması.....	796
III. Haklı Fesih Nedenleri.....	797
1. İşçi için haklı fesih nedeni sayılan haller	797
a. Sağlık nedenleri.....	797
aa. Görülen işin işçinin sağlığı veya yaşayışı için tehlikeli olması.....	797
bb. İşçinin görüştüğü işverenin veya iş arkadaşlarının hastalanması.....	804
b. Ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri.....	805
aa. İşverenin işçiyi yanıltması.....	805
bb. İşverenin işçinin veya ailesi üyelerinden birinin şeref ve namusuna yönelik söz ve davranışları veya işçiye cinsel tacizde bulunması.....	806
cc. İşverenin işçiye veya ailesi üyelerinden birine sataşması, suça sürüklemesi, şeref ve haysiyetine yönelik asılsız isnadlarda bulunması	808
dd. İşçinin uğradığı tacize karşı gerekli önlemlerin alınmaması.....	809
ee. İşçinin ücretinin eksik ödenmesi veya ödenmemesi.....	811
ff. Yapılan işe göre ücret kararlaştırılması halinde eksik ödeme veya çalışma şartlarının uygulanmaması.....	813
c. Zorlayıcı sebepler.....	815
d. Diğer mevzuattaki düzenlemeler.....	816

- aa. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu uyarınca iş sözleşmesinin iş sağlığı ve güvenliği önlemleri alınmaması nedeniyle feshi.....816
- bb. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu uyarınca iş sözleşmesinin kanun dışı lokavt nedeniyle feshi 816
2. İşveren için haklı fesih nedeni sayılan haller 817
- a. Sağlık nedenleri.....817
- aa. İşçinin özensiz hayat şekliinden kaynaklanan sağlık nedeniyle devamsızlığı.....817
- bb. İşçinin tedavi edilemeyecek hastalığa tutulması.....818
- cc. İşçinin kusurlu hastalık dışında kalan sağlık nedenleriyle devamsızlığı.....819
- dd. Sağlık nedeniyle devamsızlıkta işçinin savunmasının alınması konusu..... 821
- b. Ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri 822
- aa. İşçinin işvereni yanıltması 822
- bb. İşçinin şeref ve namusa dokunacak sözler sarf etmesi yahut şeref ve haysiyet kırıcı asılsız ihbar ve isnadlarda bulunması 824
- cc. İşçinin işverenin bir başka işçisine cinsel tacizde bulunması..... 828
- dd. İşçinin sataşması..... 829
- ee. İşçinin işyerine sarhoş yahut uyuşturucu madde almış olarak gelmesi ya da işyerinde bu maddeleri kullanması..... 831
- ff. İşçinin doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışları 833
- gg. İşçinin hapsi gerektiren bir suçu işyerinde işlemesi..... 839
- hh. İşçinin izinsiz ve mazeretsiz devamsızlıkta bulunması..... 840
- ii. İşçinin hatırlatıldığı halde görevini yapmamakta direnmesi..... 844

jj. İşçinin kusuruyla işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, zarar vermesi	847
c. Zorlayıcı sebepler.....	849
d. İşçinin gözetimine alınması veya tutuklanmasına dayalı devamsızlığı.....	851
e. Diğer mevzuattaki düzenlemeler.....	851
aa. İş sözleşmesinin yasa dışı grev nedeniyle feshi	851
bb. İşçinin yasal grev ve lokavt halinde başka işverenin yanında çalışması.....	852
3. Haklı nedenle fesih hakkını kullanma süresi	852
a. Ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan haller ve benzerlerine dayalı fesihlerde hak düşümü süresi ..	852
b. Diğer haklı nedenle fesih hallerinde hak düşümü süresi.....	857
§ 38. İŞ SÖZLEŞMESİNİ FESİH HAKKININ SINIRLANDIRILMASI.....	858
I. Genel Olarak.....	858
II. Sınırlandırmanın İçeriği.....	858
1. İşveren bakımından	858
a. Fesih sebepleri bakımından sınırlama.....	858
b. Fesih usulü bakımından sınırlama	861
2. İşçi bakımından	862
§ 39. YENİ İŞVERENİN SORUMLULUĞU	864
§ 40. KIDEM TAZMİNATI.....	866
I. Kıdem Tazminatının Gelişimi.....	866
II. Kıdem Tazminatına Hak Kazanma Koşulları.....	867
1. İşçinin bir yıllık kıdem süresini doldurması.....	867
2. İş sözleşmesinin belirli nedenlerle sona ermesi.....	868
a. İş sözleşmesinin işverence feshi	868
aa. İşK. md. 25/II dışında kalan nedenlerle fesih ..	868
bb. İş sözleşmesinin yasa dışı grev nedeniyle feshi	869

-
- cc. İşçinin yasal grev ve lokavt halinde başka işverenin yanında çalışması 870
- dd. İş sözleşmesinin işverence feshedilmiş sayılması 870
- b. İş sözleşmesinin işçi tarafından feshi 870
- aa. İş sözleşmesinin İşK. md. 24 uyarınca feshi 871
- bb. İş sözleşmesinin iş sağlığı ve güvenliği önlemleri alınmaması nedeniyle feshi..... 871
- cc. İş sözleşmesinin kanun dışı lokavt nedeniyle feshi..... 871
- dd. İş sözleşmesinin muvazzaf askerlik nedeniyle feshi..... 871
- ee. İş sözleşmesinin Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan aylık veya toptan ödeme almak amacıyla feshedilmesi 873
- ff. İş sözleşmesinin emeklilik aylığı için yaş koşulu dışındaki koşulların tamamlanması nedeniyle feshi..... 875
- gg. Kadın işçinin evlilik tarihinden itibaren bir yıl içerisinde iş sözleşmesini feshetmesi 878
- hh. Profesyonel sendika yöneticisinin iş sözleşmesini feshetmesi..... 882
- c. Fesih dışındaki sona erme halleri 883
- aa. İşçinin vefat etmesi 883
- bb. Belirli süreli iş sözleşmesinin süresinin bitimiyle sona ermesi..... 884
- cc. İşçilikten memuriyete geçiş 885
3. Kıdem tazminatına münhasır fesih nedenlerinin bildirilmesi..... 885
4. Kıdem süresinin hesaplanması 890
- a. Aynı işverenin işyerlerinde geçen süreler 890
- b. Aynı işyerinde farklı işverenler nezdinde geçen süreler..... 891
- c. Aynı işverenin yanında fasıllı olarak geçen süreler..... 892

d.	İş sözleşmesi devam ederken kıdem tazminatı adı altında yapılan ödemelerin durumu	896
e.	Kamuda farklı işverenler yanında geçen süreler	897
f.	Kısmi süreli iş sözleşmesiyle çalışan işçilerin kıdem süresinin hesaplanması.....	898
g.	Mevsimlik işlerde çalışan işçilerin kıdem süresinin hesaplanması	899
h.	4857 sayılı İş Kanunu'nun kapsamına yeni alınan işçilerin kıdem süresinin hesaplanması.....	899
5.	Kıdeme dahil edilmeyen süreler	900
III.	Kıdem Tazminatının Miktarı ve Hesaplanması	901
1.	Miktarı	901
2.	Hesaba esas ücret.....	902
3.	Kıdem tazminatının tavanı.....	905
4.	Kıdem tazminatına ilişkin düzenlemenin emredici niteliğinin değerlendirilmesi.....	906
a.	1475 sayılı İşK. md. 14'te sayılan haller dışında kıdem tazminatı ödeneceğinin kararlaştırılmasının değerlendirilmesi.....	907
b.	Tavan sınırlaması aşılarak kıdem tazminatı ödenmesinin değerlendirilmesi	908
c.	193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu yönünden değerlendirme	913
IV.	Kıdem Tazminatından Sorumluluk.....	915
1.	Kıdem tazminatının alacaklısı ve borçlusu	915
2.	İşyerinin devri ve intikali halinde sorumluluk.....	915
V.	Kıdem Tazminatı Fonu	916
§ 41.	İBRANAME	922
I.	Genel Olarak.....	922
II.	Geçerlilik Koşulları	922
1.	Şekil koşulu.....	923
2.	Düzenlenme tarihi koşulu.....	923

---

3. Alacak türleri ve miktarlarının belirtilmesi koşulu.....	923
4. Eksiksiz ve banka aracılığıyla ödeme koşulu	924
III. Geçerlilik Koşullarını Taşımayan Belgeler	925
§ 42. ÇALIŞMA BELGESİ.....	927
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	929